

Légybangó (*Ophrys insectifera* L. em. GRUBBY in. L.) az Északi-Középhegységben

VOJTKÓ András

Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola, Eger

Ritka növényfajjal gazdagodott az Északi-Középhegység és benne a Bükk flórája az idén. 1991. június 13-án tanszéki terepbejárás alkalmával sikerült megtalálni Ómassán a légybangó (*Ophrys insectifera*) nyolc virágzó példányát. A számos ritkaságot rejtő dolomit sziklagyep (SUBA-TAKÁCS-LÉGRÁDY 1982) továbbra is a florisztikai, geobotanikai kutatások középpontjában lehet, hiszen ezen atlanti faj is bizonyítja - reliktum - jellegű előfordulásával - a terület refúgium jellegét.

SOÓ (1959, 1973) hat lelőhelyét említi hazánkból: Keszthelyi-hg, Sopron, Kőszeg, Szekszárd, Dabas-Pusztapeszér, Kecskemét. Az Északi-Középhegységből ez az első adata a légybangónak. Határainkon kívül csupán Szlovákiában gyakoribb, de megtalálható szórványosan szinte egész Európában. A korábban közölt pókbangóval együtt (KÁRÁSZ 1985), így már kettő *Ophrys* van a Bükk hegységben.

A lelőhelyen készített fitocönológiai felvétel jól mutatja a növényzet összetételét: 1991. VI. 13. Ómassa-Jávorhegy, tszm. 570 m, exp ÉNy, lejtőszög 60°, gyepszint magassága 20-25 cm, boritása 80 %. *Carex humilis* 2-3, *Sesleria varia* 1-2, *Anthericum ramosum* +-1, *Laserpitium latifolium* +-1, *Asperula tinctoria* +, *Calamagrostis varia* +, *Carex digitata* +, *Cirsium erisithales* +, *Convallaria majalis* +, *Epipactis atrorubens* +, *Fagus sylvatica* +, *Genista pilosa* +, *Inula ensifolia* +, *Mercurialis perennis* +, *Neottia nidus-avis* +, *Ophrys insectifera* +, (6 fő), *Polygonatum odoratum* +, *Rubus saxatile* +, *Sorbus aria* s.e. +, *Teucrium chamaedrys* +, *Vincetoxicum himudinaria* +.

A *Sesleria varia*-*Calamagrostis varia* gyeplépcső alatti szikali bükkös még számos ritka és értékes faj élőhelye (SUBA-TAKÁCS-LÉGRÁDY 1982, BAKALÁRNÉ et al. 1983). A *Cypripedium calceolus* ebben az évben (és a Bükk más pontján tett megfigyelések alapján is pl. Felsőtárkány) alacsonyabb számban hozott virágzó hajtást mint pl. tavaly: nyolc meddő és négy virító példány akadt.

A terület átfogó botanikai-zoológiai kutatása folyamatban van.

IRODALOM

- BAKALÁR, S-né - ORBÁN, S. - SUBA, J. - TAKÁCS, B. (1983): A *Cypripedium calceolus* L. feltárt termőhelyei a Bükk hegységben és környékén. Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 8: 77-92.
- KÁRÁSZ, I. (1985): Pókbangó (*Ophrys sphegodes* MILL.) a Nagy Egeden (előzetes közlemény). Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 10: 149.
- SUBA, J. - TAKÁCS, B. - LÉGRÁDY, Gy. (1982): A Jávorhegy, Ómassa fölötti északi oldalának botanikai értékei. Abstracta Botanika 7: 45-48.
- SOÓ, R. (1959): *Ophrys* - Studies. Acta Bot. Acad. Sci. Hung. 5: 437-471.
- SOÓ, R. (1973): A magyar flóra és vegetáció rendszertani növényföldrajzi kézikönyve V. Akadémiai Kiadó, Bp.

VOJTKÓ András
Eszterházy Károly Tanárképző Főiskola
Növénytani Tanszék
H-3300 EGER